

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	ฑ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	4
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิชุมชน	9
2.2 แนวคิดเครือข่ายทางสังคม	14
2.3 แนวคิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	15
2.4 แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น	16
2.5 แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน	18
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.7 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	25
3.2 บุคคล ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 บริบทชุมชน	
4.1 พื้นที่ศึกษาชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำฝาง	32
4.1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำฝาง	32
4.1.2 ที่ตั้ง/ ลักษณะทางภูมิศาสตร์	33
4.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ	33
4.1.4 สภาพภูมิอากาศ	34
4.1.5 การคมนาคม	34
4.1.6 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ศึกษา	35
4.1.7 สภาพทางเศรษฐกิจ	39
4.1.8 สภาพทางสังคม	50
4.1.9 ประชากรและการปกครอง	60
4.2 ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการของชุมชน	62
4.2.1 ทรัพยากรดิน และที่ดิน	62
4.2.2 ทรัพยากรน้ำ	63
4.2.3 ทรัพยากรป่าไม้	70
4.2.4 ทรัพยากรสัตว์ป่า	80
4.2.5 ทรัพยากรแร่ธาตุ	80
4.3 ผลกระทบจากการขยายตัวของระบบเกษตรพาณิชย์ ต่อชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำฝาง	80
4.3.1 ผลกระทบด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	80
4.3.2 ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัย	85
4.3.3 ผลกระทบด้านสังคม	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 กระบวนการเรียกร้องสิทธิการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	
5.1 จุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียกร้องสิทธิ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	89
5.2 พัฒนาการของกระบวนการเรียกร้องสิทธิ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	91
5.3 วิธีการที่ชุมชนใช้ในการเรียกร้องสิทธิ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	107
5.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียกร้องสิทธิ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	108
5.5 ผลที่เกิดกับชุมชนจากการเรียกร้องสิทธิ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	114
บทที่ 6 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการศึกษา	119
6.1.1 บริบทชุมชน	119
6.1.2 สภาพทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ศึกษา	122
6.1.3 ผลกระทบด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	122
6.1.4 กระบวนการเรียกร้องสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	123
6.1.5 วิธีการที่ชุมชนใช้ในการเรียกร้องสิทธิการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน	126
6.1.6 ผลที่เกิดกับชุมชนจากการเรียกร้องสิทธิในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	127
6.2 อภิปรายผล	128
6.3 ข้อเสนอแนะ	132

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	
แผนที่สังเขปบ้านสันทรายคองน้อย ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	139
ภาคผนวก ข	
แผนที่สังเขปบ้านหนองบัวงาม ตำบลแม่नावง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่	140
ภาคผนวก ค	
ข้อพิพาทระหว่างบริษัทเชียงใหม่ฝาง – กับชาวบ้านสันทรายคองน้อย	141
ภาคผนวก ง	
ข้อตกลงร่วมระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้านสันทรายคองน้อย กับผู้ประกอบการสวนส้ม	143
ภาคผนวก จ	
หนังสือร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	145
ภาคผนวก ฉ	
หนังสือร้องเรียนต่อประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา	147
ภาคผนวก ช	
กฎระเบียบข้อบังคับของชุมชน บ้านสันทรายคองน้อย	151
ภาคผนวก ซ	
แผนฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นลุ่มน้ำฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ระยะเวลา 1 ปี (ปีที่ 2)	154
ภาคผนวก ฌ	
แผน “ช่วงพญาลุ่มน้ำฝางเพื่อสุขภาวะ” อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	156

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ญ	
แผนงานจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านลุ่มน้ำฝาง	157
ประวัติผู้เขียน	161

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

ตาราง 4.1 พื้นที่ปลูกส้มในพื้นที่ลุ่มน้ำฝาง 3 อำเภอ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 – 2544

43

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

ตาราง	หน้า
ภาพที่ 4.1 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง	71
ภาพที่ 4.2 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งอุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา	72
ภาพที่ 4.3 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งอุทยานแห่งชาติเชียงดาว	73

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved